

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

คำนำ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักด้านพิทักษ์คุ้มครองสิทธิสวัสดิภาพเด็ก เยาวชนและผู้เยาว์ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด การส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่น การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนและการกำกับการปกครองเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับเข้าสู่ครอบครัว ดำเนินชีวิตโดยปกติในสังคมและผู้เยาว์ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำผิด ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานในสังกัดและสามารถลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมการปกป้อง คุ้มครองสิทธิ โดยต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสร้างสังคมที่ตระหนักถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนต่อไป

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมษายน ๒๕๖๗

สารบัญ	
เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ ความเป็นมา กรอบแนวคิด และกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	
• ความเป็นมา	๑
• กรอบแนวคิด	๒
- ความสอดคล้องของแผนแต่ละระดับ	๓
- ความสอดคล้องกับบริบทระหว่างประเทศ	๑๐
- สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย	๑๖
- ความสอดคล้องของแผนสิทธิมนุษยชน ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับพันธกิจของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๒๐
บทที่ ๒ สารสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	
• รายละเอียดข้อท้าทาย ข้อเสนอแนะ และตัวชี้วัด ของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่เกี่ยวข้องกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๒๓
• แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๓๑
บทที่ ๓ การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล	
• แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล	๖๙
บรรณานุกรม	๗๐
ภาคผนวก	๗๑

บทที่ ๑

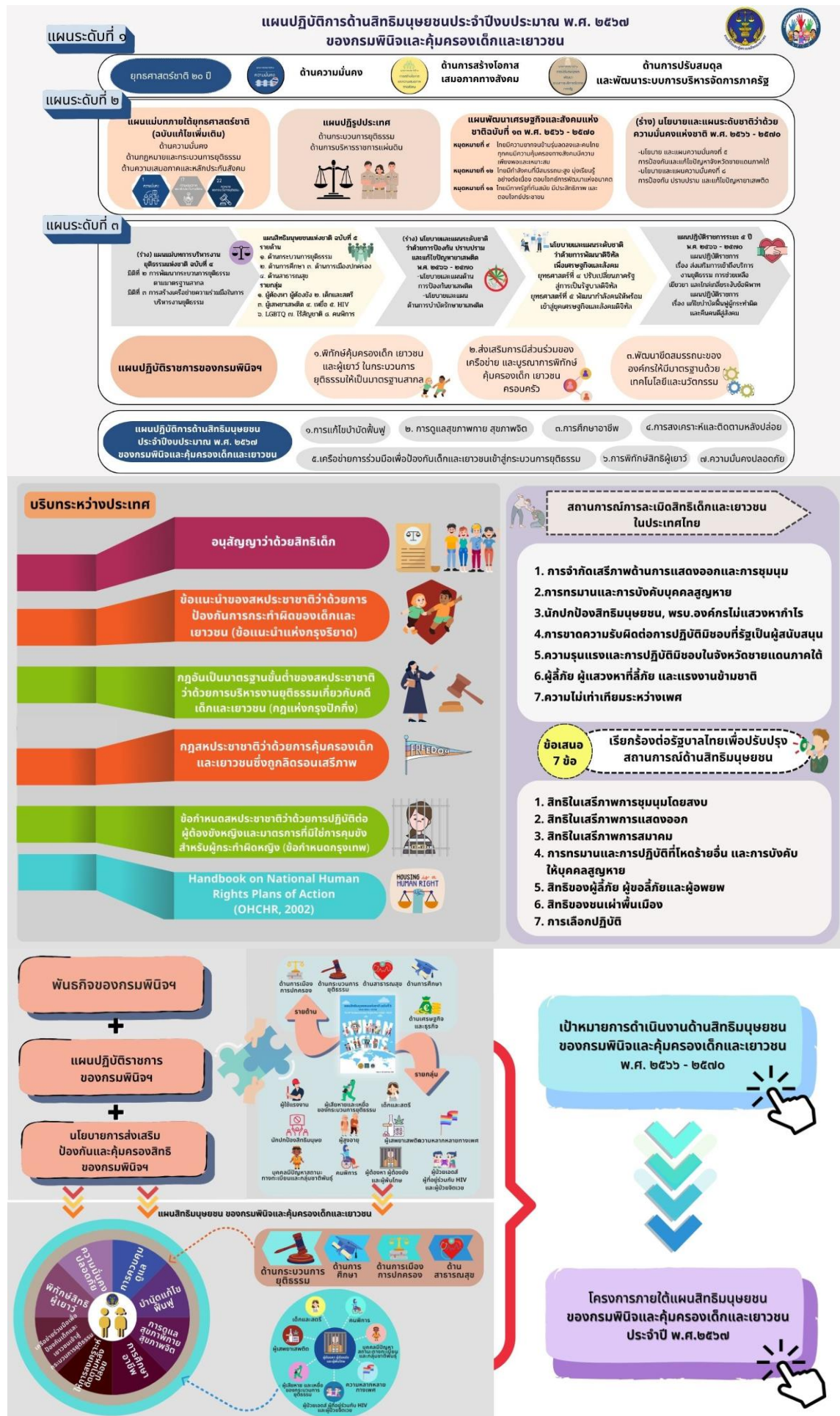
ความเป็นมา กรอบแนวคิด และกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้
แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. ความเป็นมา

สังคมไทยต้องประสบกับปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนในรอบปีหนึ่ง ๆ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน หรือเด็กและเยาวชนกระทำผิดทางอาญาต่อประชากรเด็กและเยาวชน คิดเป็น ๓.๑๔ ต่อ ๑,๐๐๐ คน นับเป็นจำนวนที่ไม่น้อยที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้เดินออกนอกเส้นทางหรือไม่ได้เข้าสู่เส้นทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสภาวะปกติของประเทศ จนต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน ซึ่งทำให้ประเทศสูญเสียโอกาส จากคุณค่าและพลังสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันผลของการกระทำ ความผิดทางอาญาได้สร้างความเสียหายต่อสังคมทั้งในด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ความสงบสุขในสังคมและความเชื่อมั่นต่อสังคมไทยในสายตาของนานาชาติและมิตรประเทศ อีกทั้งรัฐต้องสูญเสียงบประมาณแผ่นดินปีละหลายพันล้านบาทเพื่อสนับสนุนภารกิจในการดำเนินภารกิจ กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม มีภารกิจด้านการพินิจเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการคุ้มครองผู้เยาว์ในคดีครอบครัว โดยการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนและการกำกับการปกครอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับเข้าสู่ครอบครัว ดำเนินชีวิตโดยปกติในสังคมและผู้เยาว์ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำผิด ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ผู้เยาว์ ผู้ปกครอง รวมถึงประชาชนหรือผู้มาติดต่อได้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกัน

๒. กรอบแนวคิด

๒.๑ ความสอดคล้องของแผนแต่ละระดับ

๒.๑.๑ แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ถือเป็นแผนระดับที่ ๑ ซึ่งกำหนด เป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเกิดการบูรณาการระหว่างกัน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนา ในระยะ ๒๐ ปีประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เคารพสิทธิมนุษยชน มีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมดูแล ให้ได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ส่งผลให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง ผู้เสพยาไหมลดลง และช่วยลดปัญหาอาชญากรรม สำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้เสพ ผู้ติด ได้รับการบำบัดรักษาที่เหมาะสม พร้อมทั้งมีการติดตามช่วยเหลือที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายภาครัฐและเอกชนต่างๆ รวมถึงการสร้างตระหนักรู้และทักษะในการใช้ชีวิตในสังคมตามบริบทของพื้นที่สังคม พหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงลดโอกาสเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่มั่นคงภายในพื้นที่

ด้านที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู สร้างทักษะด้านอาชีพ รวมถึงการสร้างอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน โดยการรับเข้าทำงานหรือฝึกประสบการณ์ภายหลังปล่อยตัว เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับออกไปอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข และลดการกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ด้านที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมมีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความมุ่งมั่นที่จะนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยเฉพาะด้านการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความเข้าใจหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ผ่านการอบรมให้ความรู้ การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมองค์กร และค่านิยมร่วม

๒.๑.๒ แผนระดับที่ ๒ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นแผนระดับที่ ๒ โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งสิ้น ๒๓ แผนแม่บท ซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการดำเนินการสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ แผน พิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

แผนที่ ๑ ความสอดคล้องกับแผนแม่บทด้านความมั่นคง เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ คือ ประชาชน อยู่ดีกินดีและมีความสุข โดยจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ได้เนื่องจากแผนสิทธิมนุษยชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นไปอย่างครบถ้วนสอดคล้องตามหลักการสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างทัศนคติและการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักการสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความมั่นคงและหลักสิทธิมนุษยชน

แผนที่ ๑๗ ความสอดคล้องกับแผนแม่บทด้านความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ คือ คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครอง และมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น โดยจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ได้ เนื่องจากแผนสิทธิมนุษยชนจะช่วยส่งเสริมให้ภาครัฐสร้างหลักประกันทางสังคมที่สามารถสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติทุกช่วงวัย ทุกเพศสภาพ และทุกกลุ่ม ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะ

กลุ่มเปราะบาง และด้วยโอกาส ผ่านกลไกที่สามารถชี้เฉพาะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนที่ ๒๒ ความสอดคล้องกับแผนแม่บทด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ คือ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรมทั่วถึงและปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ได้เนื่องจากแผนสิทธิมนุษยชนจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ จัดการและแก้ไขปัญหา การละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการสร้างหลักประกัน สิทธิเสรีภาพ ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและพัฒนาระบบงานด้านสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ ให้ทัดเทียมกับสิทธิมนุษยชนสากล ภาครัฐเกิดความตระหนักถึงหลักการสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น สร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและไม่เลือกปฏิบัติส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมเป็นธรรม และทั่วถึง

๒) แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ ได้บัญญัติให้มีการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ๓ ประการ ได้แก่ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุขเป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยแผนปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ๑๓ ด้าน ซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการดำเนินการสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ ๒ ด้าน ได้แก่ (๑) แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อบูรณาการสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องและสนับสนุนเป้าหมายหลักในเรื่อง การสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทใหม่ และเป้าหมายเรื่องการมุ่งสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม กล่าวคือ มุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และทันต่อสถานการณ์ สามารถให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมและเร่งพัฒนากลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการสาธารณะให้มีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยในแผนสิทธิมนุษยชนมีความสอดคล้องกับหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๓ หมุดหมาย ดังนี้

๑) หมุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

๒) หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

๓) หมุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

๒.๑.๓ แผนระดับที่ ๓ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๑) (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙)

(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) มีเจตนารมณ์ที่สำคัญ คือ การขับเคลื่อนเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์แผนปฏิรูปประเทศ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่เกี่ยวข้องกับกรอบการบริหารงานยุติธรรมในภาพรวม (Agenda Based) เพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามสิทธิของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องและสนับสนุนแนวทางการบริหารงานใน (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารงานยุติธรรมการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมใน ๒ มิติหลัก ได้แก่ มิติการพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล และมิติการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม

๒) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วยแผนสิทธิมนุษยชนรายด้าน ๕ ด้าน และแผนสิทธิมนุษยชนรายกลุ่ม (กลุ่มเปราะบาง) ๑๑ กลุ่ม โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ในประเด็นพื้นฐาน (issue-based) ๕ มิติ ได้แก่ (๑) มิติด้านโครงสร้าง (๒) มิติด้านกฎหมาย (๓) มิติด้านการจัดสรรทรัพยากร (๔) มิติด้านความตระหนักรู้ และ (๕) มิติด้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ “การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงทุกด้านและทุกกลุ่ม” และมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบทิศทางของหน่วยงานในการดำเนินงานแก่หน่วยงานต่างๆ ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน ภายใต้กรอบทิศทางของการพัฒนางานสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้าน และแต่ละกลุ่ม เพื่อช่วยเสริมการทำงาน และนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดข้อร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างหลักประกันได้ว่าประชาชนทุกกลุ่มจะได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริงในทุกด้าน บนฐานของการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดกลไกของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือจากหน่วยงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และเป็นรากฐานนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ดังนี้

๑. ด้านการเมืองการปกครอง

วัตถุประสงค์ เพื่อพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชน การแสดงออกที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่กระทบต่อสิทธิชุมชน ที่อยู่อาศัย ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การขนส่ง และเสริมสร้างการเข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างเท่าเทียม ในทุกด้าน

๒. ด้านกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเสมอภาค ปกป้อง คุ้มครองสิทธิประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติสอดคล้องมาตรฐานสากล

๓. ด้านสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น ได้อย่างเท่าเทียมกัน

๔. ด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพในทุกระดับการศึกษา

๕. กลุ่มผู้เสียหาย และเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนที่ตกเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญา ได้รับการช่วยเหลือ อย่างเท่าเทียม เป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อในคดีอาญาได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างสะดวกทั่วถึง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๖. กลุ่มเด็กและสตรี

วัตถุประสงค์ เพื่อปกป้อง ค้ำครองเด็กและสตรีจากการถูกละเมิดสิทธิส่งเสริมให้เข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม

๗. กลุ่มผู้เสพยาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจของผู้เสพยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการตีตรา การกีดกันและการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน และการใช้ชีวิตในสังคม

๘. กลุ่มความหลากหลายทางเพศ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมขจัดการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ และสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

๙. กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน และกลุ่มชาติพันธุ์

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้มีมาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียน และกลุ่มชาติพันธุ์ตามหลักสิทธิมนุษยชน

๑๐. กลุ่มคนพิการ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาค และเคารพศักดิ์ศรี

๑๑. กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ

วัตถุประสงค์ เพื่อคุ้มครองสิทธิ ผู้ต้องหาผู้ต้องขัง และพัฒนามาตรการส่งเสริมอาชีพ อย่างยั่งยืน แก่ผู้พ้นโทษ

๑๒. กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช

วัตถุประสงค์เพื่อปกป้อง ค้ำครอง กลุ่มผู้ป่วยเอดส์และผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวชและส่งเสริมการเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเหมาะสม

๓) แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นองค์กรมาตรฐานสากลด้านการพิทักษ์คุ้มครองเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม” และมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ จำนวน ๓ เรื่องสำคัญ ได้แก่

แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ ๑: พินิจคุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ในกระบวนการยุติธรรมให้มีมาตรฐานสากล มีเป้าหมายในการดูแล แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานที่ควบคุม

ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและไม่กระทำผิดซ้ำ รวมทั้งพิทักษ์คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เยาว์
คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๒ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการ
ในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว มีเป้าหมายในการให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข
บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และติดตามสงเคราะห์เด็กและเยาวชนหลังปล่อย

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๓ : พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐาน
ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบงานให้เป็นมาตรฐาน เป็นองค์กรธรรมาภิบาล
พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีสมรรถนะสูง และยกระดับการให้บริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนระดับที่ ๑

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ด้านความมั่นคง

ด้านการสร้างโอกาส
เสมอภาคทางสังคม

ด้านการปรับสมดุล
และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนระดับที่ ๒

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

ด้านความมั่นคง
ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ด้านความเสมอภาคและหลักประกันสังคม

แผนปฏิรูปประเทศ

ด้านกระบวนการยุติธรรม
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
ชาติฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

หมวดหมู่ที่ ๔ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและคนไทย
ทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมมีความ
เพียงพอและเหมาะสม

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้
อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และ
ตอบโจทย์ประชาชน

(ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย
ความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

-นโยบาย และแผนความมั่นคงที่ ๕
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
-นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๘
การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

แผนระดับที่ ๓

(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงาน
ยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔
มิติที่ ๒ การพัฒนากระบวนการยุติธรรม
ตามมาตรฐานสากล
มิติที่ ๓ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ
บริหารงานยุติธรรม

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๔

๑. ด้านกระบวนการยุติธรรม
๒. ด้านการศึกษา ๓. ด้านการเมืองปกครอง
๔. ด้านสาธารณสุข

๑. ผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง ๒. เด็กและสตรี
๓. ผู้เสียหาย ๔. เหยื่อ ๕. HIV
๖. LGBTQ ๗. ไร้สัญชาติ ๘. คนพิการ

(ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติ
ว่าด้วยการป้องกันปราบปราม
และแก้ไขปัญหายาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

-นโยบายและแผนด้าน
การป้องกันยาเสพติด
-นโยบายและแผน
ด้านการบำบัดรักษาเสพติด

นโยบายและแผนระดับชาติ
ว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ปรับเปลี่ยนภาครัฐ
สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนากำลังคนให้พร้อม
เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการ
เรื่อง ส่งเสริมการเข้าถึงบริการ
งานยุติธรรม การช่วยเหลือ
เยียวยา และไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท
แผนปฏิบัติการ
เรื่อง แก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด
และคืนคนดีสู่สังคม

แผนปฏิบัติการของกรมพินิจ

๑. พิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน
และผู้เยาว์ ในกระบวนการ
ยุติธรรมให้เป็นมาตรฐานสากล

๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
เครือข่าย และบูรณาการพิทักษ์
คุ้มครองเด็ก เยาวชน
ครอบครัว

๓. พัฒนาขีดสมรรถนะของ
องค์กรให้มีมาตรฐานด้วย
เทคโนโลยีและนวัตกรรม

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

๒. การดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต

๓. การศึกษาอาชีพ

๔. การสงเคราะห์และติดตามหลังปล่อย

๕. เครือข่ายการร่วมมือเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๖. การพิทักษ์สิทธิผู้เยาว์

๗. ความมั่นคงปลอดภัย

๒.๒ ความสอดคล้องกับบริบทระหว่างประเทศ

๒.๒.๑ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เป็นข้อตกลงด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองมากที่สุดในโลกถึง ๑๙๖ ประเทศ ข้อตกลงฉบับนี้ คือ การที่ผู้นำทั่วโลกได้มาร่วมให้สัญญากับเด็กๆ ทุกคน ทุกรุ่น ว่าจะให้ความคุ้มครองดูแลอย่างเต็มความสามารถและเท่าเทียมกัน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กประกอบด้วยบทบัญญัติ ๕๔ ข้อ สามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

“เด็ก” คือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (เว้นแต่กฎหมายของประเทศจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น) เป็นผู้ที่ต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านต่างๆ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทยลงนามภาคยานุวัติรับรอง เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นั้นหมายความว่า รัฐบาลมีพันธะผูกพันที่จะดำเนินการให้เด็กๆ ทุกคนในประเทศไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม ให้ได้รับสิทธิเท่าเทียมกันตามอนุสัญญาฯ รวมทั้งรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติด้วย

อนุสัญญาฯ ทั้งหมด ๕๔ ข้อ จะประกอบไปด้วยสาระสำคัญของสิทธิของเด็ก ๔ ด้าน ได้แก่ สิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิในการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม และตั้งอยู่บนหลักการไม่เลือกปฏิบัติ และถือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นที่ตั้ง

๑. สิทธิที่จะมีชีวิตรอด

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตรอด ได้รับการจดทะเบียนเกิด มีสิทธิที่จะมีชื่อ ได้สัญชาติ และได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน ไม่ถูกแยกจากครอบครัว รวมทั้งได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสม โดยรัฐมีหน้าที่ประกันสิทธิเหล่านี้ และจัดหาบริการพื้นฐานต่างๆ เพื่อให้เด็กๆ ได้มีชีวิตรอด และเติบโตขึ้นอย่างแข็งแรง ไม่ว่าจะเป็น การสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานในยามเจ็บป่วย ในด้านโภชนาการ ก็ต้องมีอาหารที่ดี มีประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีน้ำดื่มที่สะอาด ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน ที่สะอาด ตลอดจนโอกาสเข้าถึงการพัฒนาต่อไปในอนาคต ฯลฯ

๒. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง คือได้รับความคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ และยังรวมไปถึงการคุ้มครองจากการใช้แรงงานผิดกฎหมาย การทำงานอันตราย หรือขัดขวางการศึกษา ในเรื่องสารเสพติดก็เช่นกัน เด็กๆ จะต้องได้รับการคุ้มครองจากสารอันตราย สารมีพิษ และสิ่งเสพติดต่างๆ อีกหนึ่งการให้ความคุ้มครองที่สำคัญยิ่ง ก็คือ คุ้มครองจากการค้ามนุษย์ การขายและการลักพาเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศ และการแสวงประโยชน์กับเด็กในทุกรูปแบบ โดยรัฐจะมีหน้าที่ต้องฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจได้กลับคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรีอีกด้วย

ในแง่ของกระบวนการกฎหมาย แม้จะเป็นเด็กก็มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน และมีลักษณะเฉพาะตัวอีกด้วย นั่นคือ ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การให้ปากคำ ตลอดจนถึงการพิจารณาคดี จะต้องถือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ สำหรับเด็กที่ถูกพรากจากครอบครัว จะต้องได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างเหมาะสม ตามภูมิหลังทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมของเด็ก ในภาวะสงคราม เด็กๆ ต้องได้รับการคุ้มครองจากภัยสงคราม ไม่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร หรือมีส่วนร่วมในการสู้รบ ในกรณีที่เด็กเป็นผู้ลี้ภัย จะได้รับการช่วยเหลือ และได้รับการปกป้องคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษ

๓. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาและพัฒนา เริ่มตั้งแต่การได้รับบริการพัฒนาปฐมวัย และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย โดยมีพ่อแม่เป็นผู้คอยช่วยแนะนำ ขณะที่เด็กที่มีความจำเป็นพิเศษ เช่น เด็กพิการ ก็ต้องได้รับการดูแลให้มีชีวิตที่ปกติสุข ได้รับโอกาสพัฒนา และการศึกษาที่เหมาะสม ให้สามารถเติบโตพึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนมีส่วนร่วมในชุมชน

สิทธิด้านการพัฒนานี้ยังหมายรวมถึงการต่อยอดไปสู่ทักษะเฉพาะต่างๆ การพัฒนาความสามารถทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ที่จะทำให้เด็กๆ ได้ก้าวไปสู่อนาคตที่สดใส และมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

๔. สิทธิที่จะมีส่วนร่วม

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ทั้งการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี หรือเข้ามา มีบทบาทในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะกับเรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบ หรือมีส่วนโดยตรงกับตัวเด็กและเยาวชนเอง โดยความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็ก คนนั้น ทุกภาคส่วนจึงควรจะมีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กๆ และเยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็น มีพื้นที่ในการใช้ศักยภาพของตนเอง ที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีสู่สังคม

สิทธิเด็กในส่วนที่เกี่ยวกับหลักประกันการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน สามารถสรุปใจความสำคัญตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กดังนี้

ข้อ ๑ เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้ เด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะ บรรลุนิติภาวะก่อนหน้านี้ตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น

ข้อ ๓๗ รัฐภาคีประกันว่า

- (ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัว สำหรับ ความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
- (ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยพลการ การจับกุมกักขัง หรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มี ระยะเวลาสั้นที่สุดอย่างเหมาะสม
- (ค) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี แต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่า จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กมีสิทธิที่จะติดต่อกับครอบครัว ทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ
- (ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอาณัติที่เหมาะสม โดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลัน ต่อการดำเนินการเช่นว่า

ข้อ ๔๐

๑. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ที่จะได้รับการปฏิบัติต่อในลักษณะที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็ก ซึ่งจะเสริมความเคารพของเด็กต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่น และในลักษณะ ที่ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม และการมีบทบาท เชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม
๒. เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตราสารระหว่างประเทศ รัฐภาคีประกันว่า
  - (ก) จะไม่มีเด็กคนใดถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญา โดยเหตุแห่งการกระทำ หรือดเว้นการกระทำ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่การ กระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้นเกิดขึ้น
  - (ข) เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญาอย่างน้อยที่สุดจะได้รับ หลักประกัน ดังต่อไปนี้

- (๑) ได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดทางกฎหมาย
- (๒) ได้รับแจ้งข้อหาทันทีและโดยตรง และในกรณีที่เหมาะสมโดยผ่านบิดา มารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย และจะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม เพื่อการเตรียมและการสู้คดีของเด็ก
- (๓) ได้รับการตัดสินโดยไม่ชักช้า โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระ และเป็นกลางในการพิจารณาความอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม เว้นเสียแต่เมื่อพิจารณาเห็นว่าจะไม่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคำนึงอายุเด็กหรือสถานการณ์ บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย
- (๔) จะไม่ถูกบังคับให้เบิกความหรือสารภาพผิด สามารถซักถามหรือซักค้านพยาน และพยานของตนเข้ามามีส่วนร่วม

๒.๒.๒ กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) The UN Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (Beijing Rules) ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักปฏิบัติทั่วไปที่ดีในการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน เป็นเงื่อนไขขั้นต่ำที่สหประชาชาติยอมรับว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังขาดการรับรู้และการคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง ได้กำหนดวิธีการดำเนินคดีตามกฎหมายเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาจะต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ โดยจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงทั่วไป ภาวะทางอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาของเด็กและเยาวชนขณะกระทำความผิด

ข้อ ๒.๒ (ก) กำหนดว่าเด็กและเยาวชน (Juvenile) คือ เด็กหรือเยาวชนซึ่งตามระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอาจถูกดำเนินคดีสำหรับความผิดด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่

(ข) กำหนดว่าความผิด (Offence) คือ พฤติกรรมใด ๆ (การกระทำหรือละเว้นกระทำ) ที่ต้องรับโทษจากกฎหมายตามระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒.๓ กำหนดว่าในเขตอำนาจศาลของแต่ละชาติควรจัดทำชุดของกฎหมาย กฎ หรือบทบัญญัติพิเศษที่ใช้เฉพาะกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน สถาบันอบรมหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำงานด้านบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชนโดย กำหนดให้

(ก) ตอบสนองความต้องการต่างๆ ของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ในเวลาเดียวกัน
ก็คุ้มครองสิทธิข้อมูลฐานของเด็กและเยาวชนด้วย

(ข) ตอบสนองความต้องการของสังคม

(ค) ใช้กฎต่อไปนี้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม

ข้อ ๔.๑ ในระบบกฎหมายที่ยอมรับความคิดรวบยอดเรื่องอายุของความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนไม่ควรกำหนดขอบเขตการเริ่มต้นของอายุให้ต่ำเกินไป โดยพึงคำนึงถึงข้อเท็จจริงเรื่อง ภาวะทางอารมณ์จิตใจ และปัญญา

ข้อ ๕.๑ ระบบยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชนควรให้ความสำคัญถึงความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชนให้เกิดความมั่นใจว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนจะได้สัดส่วนกับสภาพแวดล้อม ทั้งตัวผู้กระทำความผิดและความผิดที่ได้กระทำลงไป

ข้อ ๖.๑ ขอบเขตของการใช้ดุลพินิจ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของเด็กและเยาวชน และมีความหลากหลายของมาตรการต่างๆ สำหรับผู้กระทำความผิด

ข้อ ๖.๒ การใช้ดุลพินิจในทุกขั้นตอนและทุกระดับ ต้องใช้ความอดุสาหะ พยายามเพื่อให้ดุลพินิจนั้นมีความน่าเชื่อถือที่สามารถอธิบายได้

ข้อ ๖.๓ กำหนดให้ผู้ใช้อุปินิจมีคุณสมบัติพิเศษหรือได้รับการฝึกหัดให้มีความสุขรอบคอบในการใช้อุปินิจตามหน้าที่และอำนาจที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๗.๑ ผู้มีอำนาจควรได้รับการแนะนำในการวางข้อกำหนดตามหลักการ กล่าวคือการพิจารณาคดีของเด็กและเยาวชนควรปฏิบัติโดยคำนึงถึงการกระทำประกอบกับสัดส่วนของโทษที่จะได้รับ คำนึงถึงความร้ายแรงของความผิดและผลพบบทที่สังคมจะได้รับตามมา การจำกัดอิสรภาพของเด็กและเยาวชนควรกระทำในเวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ควรวางข้อกำหนดที่เป็นการจำกัดอิสรภาพส่วนบุคคลเว้นแต่เด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดร้ายแรงติดนิสัยและไม่มีหนทางแก้ไขด้วยวิธีอื่นที่เหมาะสม และการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน จะกระทำด้วยวิธีทรมานโหดร้าย และจะนำโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ไม่ได้ โดยให้ถือว่าโทษดังกล่าวเปลี่ยนเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ในกรณีเด็กอายุไม่เกิน ๑๐ ปี กระทำความผิด กฎหมายกำหนดว่า เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมาย

ข้อ ๑๘.๑ ควรมีมาตรการที่หลากหลายในการวางข้อกำหนดเพื่อให้ผู้มีอำนาจเลือกที่จะหลีกเลี่ยงใช้สถานกักกัน มาตรการบางอย่างสามารถใช้ควบคู่กันได้ได้แก่การเอาใจใส่ดูแล การแนะนำ การเฝ้าดูอย่างใกล้ชิด การคุมประพฤติคำสั่งให้ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ การปรับ การใช้ค่าเสียหาย และการชดเชยคืน คำสั่งให้เข้ารับการบำบัด คำสั่งให้เข้ารับคำปรึกษาแบบกลุ่ม หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน คำสั่งให้ดูแลพยาบาลให้พักอาศัยอยู่ในชุมชนและอยู่ในสถานที่ให้การศึกษาและคำสั่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๘.๒ ไม่ควรแยกเด็กและเยาวชนออกจากการปกครองดูแลของผู้ปกครอง นอกจากสถานการณ์ของคดีนั้นทำให้จำเป็นต้องกระทำ

ข้อ ๑๙ กำหนดให้ใช้วิธีการของสถานที่ควบคุมให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

๒.๒.๓ ข้อแนะนำของสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (ข้อแนะนำแห่งกรุงริยาด) Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency to be known as “the Riyadh Guidelines”

ข้อแนะนำแห่งกรุงริยาดมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนในการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยตระหนักว่าการป้องกันการกระทำของเด็กและเยาวชนเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการป้องกันอาชญากรรมในสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และมุ่งเน้นให้สังคมได้นำความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ไปปรับใช้เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาทัศนคติที่จะไม่ประกอบอาชญากรรมในอนาคต โดยคำนึงถึงปัญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน กติกาสากล่าวด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง กติกาสากล่าวด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งตราสารระหว่างประเทศในเรื่องสิทธิและความเป็นอยู่ที่ดีของเยาวชน รวมทั้งมาตรฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ร่างขึ้นโดยองค์กรแรงงานสากล คำนึงถึงปัญญาสากล่าวด้วยสิทธิของเด็กกติกากฎว่าด้วยสิทธิของเด็กกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) นอกจากนี้ควรจัดตั้งหน่วยงานให้บริการทางด้านกฎหมายแก่เด็ก ควรฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้กฎหมายและบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งเพศหญิงและเพศชายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชน และควรทำความเข้าใจกับการใช้โครงการให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการส่งต่อเด็กและเยาวชนให้พ้นจากระบบยุติธรรม ควรออกและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อปกป้องเด็กและเยาวชนให้พ้นจากการใช้ยาเสพติดและการค้ายาเสพติด

๒.๒.๔ กฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty

สาระสำคัญของกฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพประกอบด้วย

(๑) ระบบความยุติธรรมเกี่ยวแกคดีเด็กและเยาวชนควรสนับสนุนสิทธิและความปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพกาย จิต และความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน การจำคุกควรจะใช้เป็นวิธีการสุดท้าย

(๒) เด็กและเยาวชนจะถูกสิทธิรอนเสรีภาพได้เพียงแต่กรณีที่เป็นไปได้ตามหลักการและวิธีการ ซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแกคดีเด็ก และเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) เท่านั้น การสิทธิรอนเสรีภาพเด็กและเยาวชน ควรเป็นวิธีสุดท้าย และในระยะเวลาที่สั้นที่สุด และควรจำกัดเฉพาะคดีที่เป็นข้อยกเว้นและระยะเวลาที่จำกัดเสรีภาพ ควรดำเนินการพิจารณา โดยตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่ โดยปราศจากการขัดขวางหากจะมีการปล่อยเด็กและเยาวชนนั้นก่อนกำหนด

(๓) กฎของสหประชาชาติตั้งขึ้นโดยมีเจตนาที่จะใช้เพื่อเป็นกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งได้มีการรับเอากฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกสิทธิรอนเสรีภาพทุกรูปแบบ และตรงกันกับหลักสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ด้วยจุดประสงค์ที่จะขัดขวางมิให้เกิดผลกระทบ จากความเสียหายต่าง ๆ ในทุกรูปแบบของการควบคุมตัวและการอุปถัมภ์เด็กและเยาวชน

(๔) กฎของสหประชาชาติ ควรนำไปใช้อย่างยุติธรรมโดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าในทางใด อาทิ เช่น เชื้อชาติสีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สัญชาติแนวคิดทางการเมือง หรือทางอื่น ความเชื่อทางวัฒนธรรม หรือวิธีการปฏิบัติทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานภาพของครอบครัว จริยธรรม หรือต้นกำเนิดทางชาติ ความพิการ ศาสนา และความเชื่อทางวัฒนธรรม วิธีการปฏิบัติและแนวความคิดทางศีลธรรมของเด็ก และเยาวชนควรได้รับการเคารพ

(๕) กฎของสหประชาชาติมีเจตนารมณ์ที่จะใช้เป็นแบบมาตรฐานที่สะดวกต่อการอ้างอิง และเพื่อช่วยสนับสนุนและเป็นแนวทางให้แก่เจ้าหน้าที่วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในระบบยุติธรรม ในคดีเด็กและเยาวชน

(๖) กฎของสหประชาชาติ ควรได้รับการเตรียมพร้อมที่จะจัดทำเป็นภาษาของแต่ละประเทศ สำหรับบุคลากรทางด้านความยุติธรรมในคดีเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนผู้ซึ่งไม่ชำนาญในการใช้ภาษาพูด กับบุคลากรในสถานที่ควบคุม เมื่อจำเป็นเด็กและเยาวชนควรมีสิทธิที่จะใช้บริการล่าม โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างที่มีการตรวจร่างกายและการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาวินัย

(๗) ประเทศที่มีความพร้อมควรรวมกฎของสหประชาชาติเข้าไว้เป็นกฎหมายของแต่ละประเทศ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายในประเทศของตนตามกฎของสหประชาชาติตลอดจนจัดเตรียมชุดของโทษ ของกฎหมายนั้นให้บังเกิดผล รวมทั้งการชดเชยค่าเสียหายเมื่อเด็กและเยาวชนได้รับบาดเจ็บจากการลงโทษ ประเทศต่าง ๆ ควรจะได้รับการเตือนใหม่การนำเอากฎของสหประชาชาติไปใช้เป็นประโยชน์ด้วย

(๘) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ควรพยายามให้สาธารณชน ได้ตระหนักเพิ่มขึ้นอยู่เสมอว่า การให้การดูแลเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมและการเตรียมการให้เด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคมนั้น เป็นบริการทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเป็นขั้นสุดท้ายซึ่งต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง ที่ควรจะได้รับ การสนับสนุนและควรเปิดโอกาสให้มีการติดต่อระหว่างเด็กและเยาวชนและชุมชนในท้องถิ่น

(๙) กฎของสหประชาชาติ ไม่มีสิ่งใดที่จะต้องตีความอีก ทั้งนี้ เพราะวากฎดังกล่าวนี้ได้ประยุกต์ จากตราสารและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ และหลักสิทธิมนุษยชนซึ่งได้ขจัดข้อสงสัยหมดไปแล้ว ดังนั้นนานาประเทศพึงระลึกไว้ว่า กฎของสหประชาชาติเป็นกฎที่ประกันถึงสิทธิ การดูแลและการให้ความคุ้มครอง แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ตลอดจนเด็กและเยาวชนทุกคน

(๑๐) ในกรณีที่ได้มีการนำเอากฎของสหประชาชาติเฉพาะในส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๕ ทั้งหมด ไปใช้ปฏิบัติหากการปฏิบัติขัดแย้งกับกฎของสหประชาชาติที่บรรจุอยู่ในส่วนนี้ ให้พิจารณาโดยอนุโลมว่า การปฏิบัติตามกฎของสหประชาชาติเป็นความจำเป็นสูงสุด

๒.๒.๕ ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มิใช่การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures for Women Offenders) หรือ ข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและผู้กระทำผิดหญิง โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านเพศสภาพของผู้หญิงในเรือนจำและเด็กติดผู้ต้องขัง แบ่งเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

๑. ข้อกำหนดทั่วไป (Rules of General Application) ซึ่งว่าด้วยการบริหารจัดการเรือนจำโดยทั่วไป และใช้กับผู้กระทำผิดเพศหญิงที่อยู่ในระหว่างการควบคุมทุกประเภท ทุกสถานะคดี ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา รวมไปถึงผู้หญิงที่ถูกควบคุมด้วยมาตรการเพื่อความปลอดภัยหรือมาตรการกักกัน (security measures or corrective measures)

๒. ข้อกำหนดที่ใช้สำหรับผู้ต้องขังลักษณะพิเศษ (Rules Applicable to Special Categories) ซึ่งเป็นส่วนที่ว่าด้วยการจำแนกลักษณะและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีลักษณะพิเศษแต่ละประเภท เช่น ผู้ต้องขังที่เคยเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง ผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ และผู้ต้องขังซึ่งเป็นชนพื้นเมือง ชนกลุ่มน้อย หรือชนเผ่า เป็นต้น โดยแบ่งออกเป็น ส่วน A ข้อกำหนดที่ใช้กับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษ และส่วน B ข้อกำหนดที่ใช้กับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาและสอบสวน ซึ่งข้อกำหนดในส่วน A นั้น สามารถนำมาใช้กับผู้ต้องขังตามส่วน B ได้เท่าที่จะไม่เป็นการขัดกัน หรือเพื่อประโยชน์เป็นการเฉพาะของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๓. มาตรการในการลงโทษโดยไม่ใช้เรือนจำ (Non-Custodial Sanctions and Measures) มุ่งใช้บังคับกับผู้กระทำผิดหญิงที่กระทำความผิดไม่รุนแรง ประกอบกับมีปัจจัยทางกายภาพที่ไม่เหมาะสมกับการถูกคุมขัง เช่น เยาวชนหญิง และผู้กระทำผิดที่ตั้งครรภ์ โดยข้อกำหนดในส่วนที่ ๓ นี้ สามารถใช้บังคับได้ตั้งแต่ในชั้นการสอบสวน จนกระทั่งหลังมีคำพิพากษา

๔. การวิจัย การวางแผน การประเมินผล และการสร้างการรับรู้ในหมู่ประชาชน (Research, Planning, Evaluation and Public Awareness Raising) เป็นข้อกำหนดที่สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์วิจัยถึงพฤติกรรมและพฤติกรรมเกี่ยวข้องต่างๆ ที่เป็นปัจจัยให้เกิดการกระทำผิดในกลุ่มผู้หญิง รวมถึงการศึกษาผลกระทบจากการถูกคุมขังที่มีต่อผู้ต้องขังและบุตร นอกจากนี้ ยังต้องการให้มีการกำหนดกิจกรรมที่จะลดการกระทำผิดซ้ำ อันเป็นส่วนหนึ่งของการส่งคนตักกลับคืนสู่สังคม โดยการดำเนินการต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ จะต้องมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ โดยอาศัยความร่วมมือจากบรรดาสื่อสารมวลชน

๒.๒.๖ Handbook on National Human Rights Plans of Action

สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ได้ออกเอกสาร Handbook on National Human Rights Plans of Action โดยมีวัตถุประสงค์ให้แต่ละประเทศได้นำมาปรับใช้เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ โดยเอกสารระบุว่าวัตถุประสงค์พื้นฐานของการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อที่จะพัฒนาการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในแต่ละประเทศ เพื่อให้รัฐบาลและชุมชนสามารถทำให้การพัฒนาสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างมีผลในทางปฏิบัติ มีการจัดการในทุกภาคส่วนของรัฐและสังคม รวมทั้งการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมประโยชน์ของแผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหลายประการ เช่น

(๑) แผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะกำหนดเป้าหมายที่ความสำเร็จและข้อสังเกตของกิจกรรมที่เป็นจริงในทางปฏิบัติ

(๒) สามารถเป็นเครื่องมือของการบริหารงานภาครัฐและการปกครองที่ถูกต้อง

(๓) เพิ่มความเข้มแข็งของหลักนิติรัฐ การจัดการภาครัฐและการดำเนินการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการเพิ่มสิทธิของประชาชน

(๔) การส่งเสริมความสามัคคีในชาติโดยการส่งเสริมบรรยากาศแห่งความอดทนความสมานฉันท์ และการมีเป้าหมายร่วมกันแม้ว่าจะมีความหลากหลายในสังคม

(๕) การเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนเกี่ยวกับ การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย โภชนาการ บริการสังคมและการบริหารความยุติธรรม

(๖) ลดความเสี่ยงในภัยที่เกิดจากการก่อความไม่สงบและความขัดแย้งที่มีผลกระทบระยะยาว ต่อรัฐและประชาชน

(๗) เป็นการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งของภาครัฐ ประชาชนและชุมชนอย่างกว้างขวาง

(๘) เป็นการสร้างหลักประกันให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้หญิง เด็ก ชนกลุ่มน้อย และชนพื้นเมืองดั้งเดิม

๓. สถานการณ์การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

สถานการณ์การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนในสังคมไทยในปัจจุบัน ยังคงอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากทิศทางการพัฒนาที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วส่งผลให้สถาบันครอบครัวไทยอ่อนแอลงและเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง มากยิ่งขึ้น จากข้อมูลรายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์กร Human Rights Watch (HRW) ตามที่องค์กร Human Rights Watch (HRW) ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Non-Governmental Organisation) ได้รับอนุญาต สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของประชาชนในประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

การจำกัดเสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุม ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชนรายงานว่า มีประชาชนอย่างน้อย ๑,๘๖๐ คน ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุม ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๕ และมีประชาชนอย่างน้อย ๑,๔๖๙ คน ถูกดำเนินคดีภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งในจำนวนประชาชน ที่ถูกดำเนินคดีดังกล่าวรวมไปถึงเด็กและเยาวชน การถูกดำเนินคดีตามกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรงนี้ ส่วนใหญ่นำมาใช้กับผู้เข้าร่วมการประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตย โดยตำรวจและอัยการตั้งข้อกล่าวหา ทั้งการละเมิดมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม การละเมิดเคอร์ฟิว และมาตรการควบคุมโรคอย่างอื่น นอกจากนี้ การวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความเห็นเชิงดูหมิ่นเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์ ยังเป็นความผิดอาญา ร้ายแรงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ ทางกรยังดำเนินคดีกับนักกิจกรรมทางการเมืองบางคนด้วยข้อหาข่มขู่ปลุกปั่น ตามมาตรา ๑๑๖ ของประมวลกฎหมายอาญาทางการได้ควบคุมตัวผู้วิจารณ์สถาบันกษัตริย์อย่างกว้างขวางและถูกควบคุมตัวระหว่างรอการพิจารณาเป็นเวลาหลายเดือน ในคดีหมิ่นประมาทกษัตริย์ นักกิจกรรมเหล่านี้จะได้รับการประกันตัวออกมา โดยต้องยอมรับเงื่อนไขที่จำกัดสิทธิ รวมทั้งการกักตัวในบ้านตลอดเวลาหรือบางส่วน การสวมกัโบลีเอ็ม การถูกห้ามไม่ให้วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ และห้ามเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง รวมทั้งถูกสั่งห้ามไม่ให้เดินทางออกจากประเทศไทย

การทรมานและการบังคับบุคคลสูญหาย ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๕ สภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบ และประกาศใช้ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน โดยจะมีผลบังคับใช้ภายใน ๑๒๐ วัน หลังมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๕ การทรมานและการบังคับบุคคลสูญหายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมายาวนานในประเทศไทย หลายกรณีที่มีรายงานข่าวมักไม่ได้รับการแก้ไข และแทบไม่มีผู้ใดถูกนำตัวมาลงโทษ ฮิวแมนไรท์วอตช์บันทึกข้อมูล หลายกรณีของปฏิบัติการต่อต้านการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารซ้อมทรมานชาวมุสลิม เชื้อสายมลายูระหว่างการควบคุมตัว ทั้งยังมีรายงานที่น่าเชื่อถือว่ามีการใช้การทรมานเป็นส่วนหนึ่งของการลงโทษทหารเกณฑ์ ในช่วงห้าปีของรัฐบาลทหารหลังการทำรัฐประหารปี ๒๕๕๗ หลายคนถูกทรมานควบคุมตัวโดยไม่ให้ติดต่อกับโลกภายนอก พวกเขากล่าวหาว่าได้ตกเป็นเหยื่อของ การทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ระหว่างถูกควบคุมตัวและสอบสวนโดยทหาร

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน, พรบ.องค์กรไม่แสวงหากำไร รัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีที่จะประกันให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชน สามารถดำเนินงานของตนในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเกื้อหนุนได้ ไม่มีความคืบหน้าในการสอบสวนของตำรวจต่อการประทุษร้ายด้วยความรุนแรง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อแกนนำนักกิจกรรมฝ่ายประชาธิปไตย การพยายามปกปิดข้อมูลและการดำเนินงานที่บกพร่องของตำรวจ การฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP) โดยมีขอบ การร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ และถูกต่อต้านอย่างหนัก ทั้งจากองค์กรภายในและระหว่างประเทศ เนื่องจากจะส่งผลให้เกิดการควบคุมและบังคับต่อองค์กรภาคประชาสังคมทั้งหมด กฎหมายดังกล่าวยังครอบคลุมถึงมาตรการจำกัดต่อการรับทุนจากต่างชาติขององค์กรพัฒนาเอกชน หลังมีเสียงวิจารณ์จากสากลและการรณรงค์ต่อต้านในประเทศอย่างกว้างขวางต่อร่างกฎหมายนี้ รัฐบาลได้ส่งร่างกลับคืนไปให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แก้ไข โดยยังไม่มีกรอบเวลาชัดเจน

การขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติมิชอบที่รัฐเป็นผู้สนับสนุน แม้มีหลักฐานอย่างกว้างขวางว่าทหารมีส่วนรับผิดชอบต่อการบาดเจ็บล้มตายส่วนใหญ่ในระหว่าง การเผชิญหน้าทางการเมืองเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ กับแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ “คนเสื้อแดง” ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย ๙๙ คนและบาดเจ็บกว่า ๒,๐๐๐ คน แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ทหารหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล นายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แต่อย่างใด นอกจากนี้ รัฐบาลไทยล้มเหลวในการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับการสังหารนอกกระบวนการกฎหมายที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติการต่อต้านยาเสพติด โดยเฉพาะการสังหารบุคคลกว่า ๒,๘๐๐ คนในระหว่าง “สงครามปราบปรามยาเสพติด” ของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในปี พ.ศ.๒๕๔๖

ความรุนแรงและการปฏิบัติมิชอบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การขัดกันด้วยอาวุธในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาของประเทศไทย ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า ๗,๐๐๐ คน นับแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งมีความรุนแรงลดน้อยลงในช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๖๕ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากคำประกาศของกองทัพไทยและขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN) ที่จะลดความรุนแรงในช่วงเดือนรอมฎอน ในเวลาต่อมาแกนนำ BRN วิจารณ์ รัฐบาลว่า ขาดความจริงใจ และใช้ความได้เปรียบของสถานการณ์นี้ เพื่อบุกตรวจค้นที่มั่นของฝ่ายก่อความไม่สงบ นับแต่เดือนสิงหาคม การบุกโจมตีเป้าหมายทางทหารและพลเรือนได้เพิ่มขึ้น แม้จะมีการเจรจาอย่างต่อเนื่องระหว่างตัวแทนของรัฐบาล และ BRN รัฐบาลไม่สามารถดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ความมั่นคงที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการทรมาน การสังหารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการปฏิบัติโดยมิชอบอย่างอื่นต่อชาวมุสลิมเชื้อสายมลายู ในหลายกรณี ทางกรไต่ถามค่าเสียหายให้กับผู้เป็นเหยื่อและครอบครัว เพื่อแลกกับข้อตกลงที่จะไม่ออกมาวิจารณ์กองกำลังความมั่นคง และไม่ดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่

ผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และแรงงานข้ามชาติ ประเทศไทยไม่ได้เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย พ.ศ. ๒๔๙๔ และพิธีสาร พ.ศ. ๒๕๑๐ ทางกรไทยยังคงปฏิบัติต่อผู้แสวงหาที่ลี้ภัยเหมือนเป็น ผู้เข้าเมืองที่ผิดกฎหมาย ซึ่งต้องถูกจับกุมและเนรเทศ แม้รัฐบาลประกาศมาตรการปฏิรูปอุตสาหกรรมประมง แต่แรงงานข้ามชาติจำนวนมากยังคงเป็นเหยื่อการบังคับใช้แรงงาน และตกเป็นแรงงานขัดหนี้สำหรับบริษัท จัดหางาน พวกเขาไม่สามารถเปลี่ยนนายจ้าง และได้รับค่าแรงต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ ทั้งยังมีการจ่ายค่าแรงล่าช้าหลายเดือน รัฐบาลไม่ดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิแรงงานซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาสภาพการจ้างงาน ยังคงมีการปราบปรามกิจกรรมของสหภาพแรงงานในเขตอุตสาหกรรมต่าง ๆ แกนนำสหภาพถูกคุกคามและถูกไล่ออกโดยนายจ้างที่เป็นฝ่ายตรงข้าม แรงงานข้ามชาติจากทุกสัญชาติต่างถูกกีดกันจากพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ทำให้ไม่มีสิทธิในการรวมตัว และจัดตั้งสหภาพแรงงาน หรือดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสหภาพแรงงานที่จดทะเบียนกับรัฐได้

ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ ในขณะที่ประเทศไทยประกาศใช้ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่การดำเนินงานที่ผ่านมายังมีปัญหา หลายคดีที่มีการฟ้องตามกฎหมายนี้ เป็นผลมาจากการเลือกปฏิบัติต่อคนข้ามเพศ ที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคต่อการเข้าถึงการดูแลสุขภาพ การศึกษา และการจ้างงาน เนื่องจากประเทศไทย ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติเพื่อรับรองสถานะทางเพศตามกฎหมาย มีความคืบหน้าเพียงเล็กน้อยในการพิจารณาของรัฐบาลต่อ พระราชบัญญัติคู่ชีวิต และ พระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม ซึ่งหากมีการประกาศใช้ ร่างกฎหมายเหล่านี้จะนำไปสู่การรับรองศักดิ์ศรีในขั้นพื้นฐานของกลุ่มสมรสเพศเดียวกัน และกำหนดความคุ้มครองตามกฎหมายที่สำคัญให้กับพวกเขา

จากสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล หรือ องค์การนิรโทษกรรมสากล ได้เสนอ ๗ ข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลไทย เพื่อปรับปรุงสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ให้สอดคล้องกับกฎหมาย และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ดังนี้

๑) สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ ขอให้ยกเลิกข้อกล่าวหาต่อผู้ที่ชุมนุมโดยสงบ ให้สอบสวนเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดด้วยกฎหมายในการสลายการชุมนุม และขอให้จัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการชุมนุม ให้มีการกำกับการใช้กระสุนยาง โดยห้ามใช้แบบเหมารวมและต้องเป็นเครื่องมือสุดท้ายเท่านั้น ให้มีการเยียวยาผู้ชุมนุมที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้กำลังโดยมิชอบ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการชุมนุมโดยสงบ

๒) สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก ให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายที่ใช้ปราบปรามผู้ใช้เสรีภาพการแสดงออก ให้ยกเลิกการดำเนินคดีอาญาต่างๆ งดเว้นการกำหนดโทษทางอาญาและการห้ามแบบเหมารวมต่อการเผยแพร่ข้อมูล และให้ดำเนินการสอบสวนการใช้สเปย์แอร์เพกซัส

๓) สิทธิในเสรีภาพการสมาคม ให้ประกันสิทธิการจัดตั้งและรวมตัวเป็นสมาคมว่าจะไม่ถูกควบคุมและจำกัด รวมถึงให้ถอนร่างพรบ.องค์กรไม่แสวงหากำไร

๔) การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่น และการบังคับให้บุคคลสูญหาย ขอให้ทบทวนมติ ครม. ที่ให้เลื่อนใช้มาตรา ๒๒-๒๕ ใน พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและบังคับสูญหาย ให้ดำเนินการสอบสวนโดยพลันอย่างอิสระและรอบด้านเมื่อมีข้อกล่าวหาเรื่องการทรมานและบังคับสูญหาย และให้สัตยาบันทันทีต่ออนุสัญญาต่อต้านการทรมานและอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลจากการบังคับสูญหาย

๕) สิทธิของผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัยและผู้อพยพ ให้ปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และประกันให้ผู้ลี้ภัยเข้าถึงขั้นตอนการลี้ภัย ไม่ให้ถูกส่งกลับ และให้ปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัว

๖) สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ให้นำตัวผู้สังหาร พอละจี รักจงเจริญ มาลงโทษ และประกันสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อนักปกป้องสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง

๗) การเลือกปฏิบัติ ให้ยุติการเก็บดีเอ็นเอในวงกว้างและเลือกปฏิบัติ เทคโนโลยีจดจำใบหน้า ที่เลือกปฏิบัติ และบังคับลงทะเบียนซิมการ์ดเพื่อการสอดแนมข้อมูล โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนใต้

บริบทระหว่างประเทศ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ข้อแนะนำของสหประชาชาติว่าด้วยการ
ป้องกันการกระทำผิดของเด็กและ
เยาวชน (ข้อแนะนำแห่งกรุงริยาด)

กฎจันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ
ว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดี
เด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง)

กฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก
และเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ

ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อ
ผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มีใช้การคุมขัง
สำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเกว)

Handbook on National Human
Rights Plans of Action
(OHCHR, 2002)

สถานการณ์การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน
ในประเทศไทย

1. การจำกัดเสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุม
2. การทรมานและการบังคับบุคคลสูญหาย
3. นักปกป้องสิทธิมนุษยชน, พรบ.องค์กรไม่แสวงหากำไร
4. การขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติมิชอบที่รัฐเป็นผู้สนับสนุน
5. ความรุนแรงและการปฏิบัติมิชอบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และแรงงานข้ามชาติ
7. ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ

ข้อเสนอ
7 ข้อ

เรียกร้องต่อรัฐบาลไทยเพื่อปรับปรุง
สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน

1. สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ
2. สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก
3. สิทธิในเสรีภาพการสมาคม
4. การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่น และการบังคับ
ให้บุคคลสูญหาย
5. สิทธิของผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัยและผู้อพยพ
6. สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง
7. การเลือกปฏิบัติ

๔. ความสอดคล้องระหว่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับพันธกิจของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีภารกิจหลักในการพินิจเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้สามารถกลับเข้าสู่ครอบครัว และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ยังมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับการปกครอง การคุ้มครองผู้เยาว์ในคดีครอบครัวเพื่อให้ผู้เยาว์ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

วิสัยทัศน์

“ เป็นองค์กรมาตรฐานสากลด้านการพิทักษ์คุ้มครองเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ”

พันธกิจ

- พิทักษ์คุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพเด็ก เยาวชนและผู้เยาว์
- ยกระดับคุณภาพในการดูแล แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
- ส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน สร้างความมั่นคงของสถาบันครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน
- ส่งเสริมความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชน ในการพิทักษ์คุ้มครอง เด็ก เยาวชน และครอบครัว
- พัฒนาระบบงาน เทคโนโลยี นวัตกรรมและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จำนวน ๓ เรื่องสำคัญได้แก่

๑) แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ : พิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ในกระบวนการยุติธรรมให้มีมาตรฐานสากล มีเป้าหมายในการดูแล แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานที่ควบคุมให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและไม่กระทำผิดซ้ำ รวมทั้งพิทักษ์คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เยาว์คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ

๒) แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๒ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว มีเป้าหมายในการให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และติดตามสงเคราะห์เด็กและเยาวชนหลังปล่อย

๓) แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๓ : พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบงานให้เป็นมาตรฐาน เป็นองค์กรธรรมาภิบาล พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีสมรรถนะสูง และยกระดับการให้บริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

นอกจากนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ผู้เยาว์ ผู้ปกครอง และประชาชน จึงได้กำหนดนโยบายการส่งเสริม ป้องกันและคุ้มครองสิทธิ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ไม่สนับสนุนสิ่งที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒) เคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ให้อิสระภาพในการเสนอความคิดเห็นและมีช่องทางรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓) คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคลากรอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าขององค์กร

๔) ค้ำครองสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมดูแลให้ได้มาตรฐาน การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนของกรมพินิจฯ

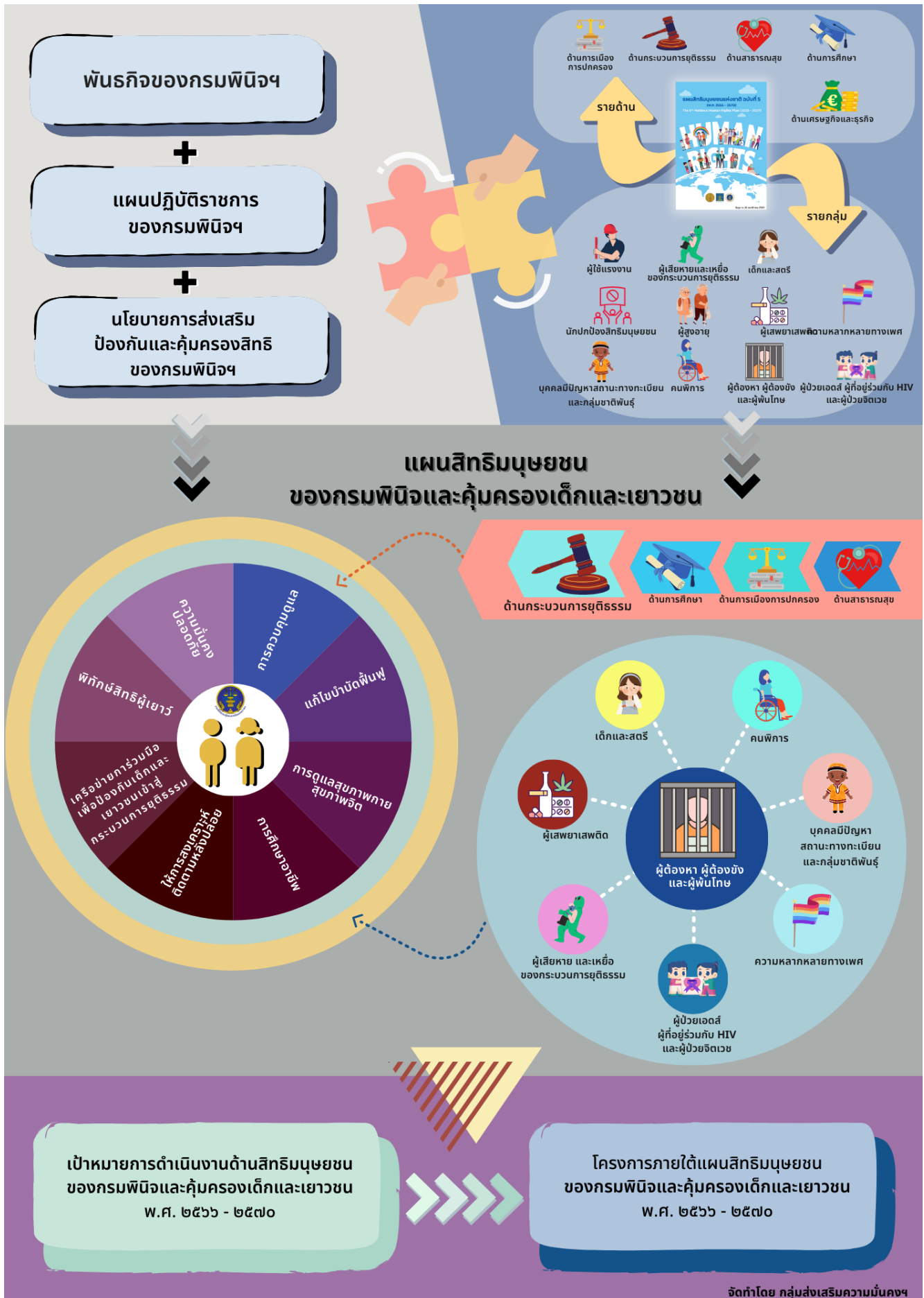
๕) สร้างกลไก เครื่องมือ มาตรการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือช่องทางการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากร เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมดูแลตลอดจนกลุ่มเปราะบาง เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ประชาชนหรือผู้รับบริการ ให้สามารถเข้าถึงบริการโดยสะดวก

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่มีความสอดคล้องกับพันธกิจ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และนโยบายการส่งเสริม ป้องกันและคุ้มครองสิทธิของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีจำนวน ๒๕ เป้าหมาย และมีมติความเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในรายด้านและรายกลุ่ม ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- ๒) ด้านการศึกษา
- ๓) ด้านการเมืองการปกครอง
- ๔) ด้านสาธารณสุข

และมีความสอดคล้องรายกลุ่ม จำนวน ๘ กลุ่ม โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษโดยตรง ทั้งนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักด้านแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม จึงมุ่งเน้นความสำคัญกับกลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ ซึ่งภายใต้กลุ่มดังกล่าวยังมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มอื่นๆ ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้แก่

- ๑) กลุ่มเด็กและสตรี
- ๒) กลุ่มผู้เสพยาเสพติด
- ๓) กลุ่มผู้เสียหาย และเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม
- ๔) กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช
- ๕) กลุ่มความหลากหลายทางเพศ
- ๖) กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน และกลุ่มชาติพันธุ์
- ๗) กลุ่มคนพิการ

บทที่ ๒

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รายละเอียดข้อท้าทาย ข้อเสนอแนะ และตัวชี้วัดของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนฯ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. ด้านกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเสมอภาค ปกป้อง คุ้มครองสิทธิประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติสอดคล้องมาตรฐานสากล

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๑) ประชาชนไม่มีความรู้ทางกฎหมาย สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดการกระทำความผิดหรือมีการละเมิดสิทธิโดยไม่ได้เจตนา เช่น การตัดไม้หวงห้าม การบุกรุกที่สาธารณะ เป็นต้น ประกอบกับการไม่ทราบขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมายและการขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านกระบวนการยุติธรรม

ข้อที่ ๒) การทรมาน การปฏิบัติและการลงโทษอย่างไร้มนุษยธรรม

จากรายงานผลประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๔ ระบุว่า กสม. ยังคงได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกล่าวอ้างว่ามีการกระทำการทรมานโดยเจ้าหน้าที่รัฐเป็นระยะ ซึ่งบางกรณี กสม. ตรวจสอบแล้วพบว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงเห็นว่าการอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทรมานและการกระทำที่บุคคลสูญหายแก่เจ้าหน้าที่อาจยังไม่ครอบคลุมเพียงพอและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจว่าการกระทำทรมานเป็นสิ่งต้องห้ามไม่ว่าจะสถานการณ์ใด รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่มีการขยายเวลาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษดังกล่าว อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เช่น กระบวนการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีและจับกุมผู้ต้องหา

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๑) รัฐควรส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้สิทธิในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ขั้นการสอบสวน การฟ้องร้อง การดำเนินคดีการปล่อยตัวชั่วคราว โดยมีประกันตัว สิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย สิทธิของจำเลยบริสุทธิ์ สิทธิของผู้ต้องขังและสิทธิของผู้พ้นโทษ สิทธิในการเข้าถึงกองทุนยุติธรรม เป็นต้น ผ่านการจัดทำสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เข้าถึงได้อย่างแท้จริงในรูปแบบต่าง ๆ และควรมีการประสานงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานฝ่ายปกครองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เน้นการประสานงานกับองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล กำนันผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและอาสาสมัครที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

ตัวชี้วัด มีช่องทางเพิ่มขึ้นในการให้ความรู้แก่ประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม

๒. ด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพในทุกระดับการศึกษา

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๑) การเข้าถึงการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในช่วงโรคระบาดและการศึกษาที่มีคุณภาพ

การขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนแบบออนไลน์และการเข้าไม่ถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้เรียนซึ่งไม่มีอุปกรณ์ส่วนตัวหรือสามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพดีที่บ้าน ซึ่งโดยมากมักเป็นผู้เรียนจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ทั้งจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนอยู่แล้ว หรือประสบปัญหาความยากจนแบบเฉียบพลันภายหลังได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปสู่ระบบออนไลน์ของสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นมาตรการในช่วงเวลาฉุกเฉินทุกที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนยังไม่มี ความคุ้นเคยเท่าที่ควรส่งผลให้การเรียนการสอนในระบบออนไลน์ที่เกิดขึ้นมีคุณภาพด้อยกว่าการเรียนการสอนในระบบปกติเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๑) รัฐควรเร่งจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ และพัฒนาระบบเครือข่ายสัญญาณที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค ที่ผู้เรียนจากทุกพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถเข้าถึงได้ โดยควรถือเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นสำหรับการทดแทนการเรียนการสอนในระบบปกติ ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ในหลายพื้นที่ที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างรุนแรง อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ผู้สอน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่การศึกษาแบบออนไลน์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จำเป็นของระบบการศึกษาในอนาคต

ตัวชี้วัด ๑.๑ สัดส่วนของนักเรียนและนักศึกษาที่เข้าถึงอุปกรณ์และสัญญาณระบบเครือข่ายที่จำเป็นและมีคุณภาพในการเรียนการสอนในระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ๑.๒ สัดส่วนของบุคลากรที่ได้รับอุปกรณ์และการเข้าถึงสัญญาณระบบเครือข่ายที่จำเป็นและมีคุณภาพในการเรียนการสอนในระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น

ข้อที่ ๒) ปรับปรุงมาตรการของรัฐในด้านต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้โดยประชาชนทุกกลุ่ม ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบความช่วยเหลือเป็นการเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่มีแนวโน้มว่าจะถูกละเลย และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่พัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่กลุ่มผู้เปราะบางในการดำรงชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคต

ตัวชี้วัด ๒.๑ สัดส่วนผู้เข้าถึงต่อผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ในแต่ละมาตรการของรัฐสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ๒.๒ จำนวนประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เข้าถึงมาตรการของรัฐสูงขึ้น

๓. ด้านการเมืองการปกครอง

วัตถุประสงค์ เพื่อพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชน การแสดงออกที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่กระทบต่อสิทธิชุมชน ที่อยู่อาศัย ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การขนส่ง และเสริมสร้างการเข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างเท่าเทียมในทุกด้าน

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๓) การทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการบริหารราชการถือเป็นประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางโครงสร้างทางอำนาจ อันเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับสิทธิในการมีส่วนร่วมด้านการเมืองการปกครองของประชาชน แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดฐานการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ยังคงมีปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมือง ปัญหาการปกปิดไม่แสดงทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด

๑. กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ

วัตถุประสงค์ เพื่อคุ้มครองสิทธิ ผู้ต้องหาผู้ต้องขัง และพัฒนามาตรการส่งเสริมอาชีพอย่างยั่งยืน แก่ผู้พ้นโทษ

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๓) สิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ

สิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกลับคืนสู่สังคม ที่มีส่วนช่วยในการลดการกระทำผิดซ้ำ อย่างไรก็ตาม จากการสะท้อนสภาพปัญหาในระดับพื้นที่ พบว่า สิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษยังคงเป็นไปโดยจำกัด โดยปัญหาดังกล่าวถือเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงกับกรอบกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่ยังคงสร้างข้อจำกัดกับผู้พ้นโทษในการประกอบอาชีพ ตลอดจนความตระหนักรู้ของประชาชนและการขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ แม้ภาครัฐจะมีโครงการคืนคนดีสู่สังคม แต่ก็มิได้ถูกนำมาขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ภาครัฐมิได้เป็นแบบอย่างให้แก่ภาคเอกชนในการให้โอกาสกลุ่มบุคคลดังกล่าวประกอบอาชีพรับราชการ กฎหมายที่มีสาระต่อกันผู้ต้องโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติอื่น ๆ อีกกว่า ๒๐ ฉบับ ซึ่งมีการกำหนดลักษณะต้องห้ามในการประกอบอาชีพหรือการทำงานของผู้เคยต้องคำพิพากษาจำคุก ผู้พ้นโทษ และผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกถูกตีตรา ถูกเลิกจ้างเมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อน ส่งผลให้กลุ่มดังกล่าวไม่สามารถประกอบอาชีพและเข้าถึงการจ้างงานได้อย่างเต็มที่รวมถึงขาดโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๑) รัฐควรส่งเสริมให้มีการนำหลักการมาตรฐานสากลไปใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง อาทิ ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มิใช่การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non - Custodial Measures for Women Offenders) หรือ ข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners)

ตัวชี้วัด มีมาตรการ/กลไก ในการดูแลผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับหลักการสิทธิเสรีภาพมนุษยชน

ข้อที่ ๒) รัฐควรส่งเสริมมาตรการทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้แก้ไขปัญหาล้นเรือนจำ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ต้องขังและสังคมและช่วยแก้ไขปัญหาล้นเรือนจำได้ การนำมาตรการทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้ได้ในทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนที่ผู้ถูกกล่าวหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนถึงภายหลังการที่ผู้ต้องขังถูกตัดสินลงโทษให้จำคุกแล้ว ได้แก่ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี การรอลงอาญา การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ และการลดวันต้องโทษ เป็นต้น

ตัวชี้วัด ๒.๑ มีมาตรการทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้แก้ไขปัญหาล้นเรือนจำเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ๒.๒ ปริมาณคดีที่มีการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพิ่มขึ้น

ข้อที่ ๕) รัฐควรส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการฝึกอาชีพภายในเรือนจำที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน ตลอดจนความสนใจและความต้องการรายบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง อาทิ ผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้ต้องขังสูงวัย ผู้ต้องขังพิการ เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการประกอบอาชีพสุจริตหลังพ้นโทษ และควรผลักดันโครงการฝึกอบรมผู้ต้องขังเพื่อเพิ่มโอกาส ในการประกอบอาชีพ ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะฝีมือแรงงาน และการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาชีพเพื่อเข้าสู่กระบวนการทำงาน เพื่อสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสังคมให้การยอมรับในศักยภาพการทำงานและส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษออกมาจะเป็นกำลังแรงงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระ

ตัวชี้วัด ๕.๑ จำนวนโครงการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการฝึกอาชีพภายในเรือนจำที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน ตลอดจนความสนใจและความต้องการรายบุคคลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ๕.๒ จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกอาชีพภายในเรือนจำสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนความสนใจและความต้องการรายบุคคล

ตัวชี้วัด ๕.๓ ผู้พ้นโทษที่มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ และไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกเพิ่มขึ้น

๒. กลุ่มเด็กและสตรี

วัตถุประสงค์ เพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและสตรีจากการถูกละเมิดสิทธิ ส่งเสริมให้เข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๑) ความรุนแรงในเด็กและสตรี

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและการล่วงละเมิดทางเพศยังคงเป็นประเด็นสำคัญในสังคมไทย ยังคงมีเรื่องของความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้น การทำร้ายเด็กและสตรี แม้จะมีกฎหมายรองรับและปกป้องสตรีจากการถูกข่มขืนกระทำชำเราโดยคู่ครองและมีกลไก one stop service เพื่อช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่เหยื่อผู้เคราะห์ร้าย แต่ยังคงมีประเด็นถูกล่วงละเมิดทางเพศและความรุนแรงในครอบครัวที่ไม่ได้รับแจ้ง (underreported) อันเนื่องมาจากการขาดทรัพยากร การขาดความเชื่อมั่นและความหย่อนประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับนโยบายสนับสนุนความสมานฉันท์ในครอบครัวและการรักษาสถานภาพทางครอบครัวส่งผลกระทบต่อผลกระทบต่องานเป็นเหยื่อซ้ำซ้อน โดยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รายงานของสถิติความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มสูงขึ้นเท่าตัวหลังจากที่มีมาตรการให้ประชาชนอยู่กับบ้าน โดยรัฐพยายามเพิ่มสายด่วนเพื่อให้คำปรึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ๒๕๖๔)

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๓) รัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว สร้างค่านิยมที่เคารพความเสมอภาคระหว่างเพศและคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และจัดระบบฐานข้อมูลด้านครอบครัวเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานพัฒนาสถาบันครอบครัวได้อย่างถูกต้อง

ตัวชี้วัด ๓.๑ มีโครงการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ตัวชี้วัด ๓.๒ มีการจัดระบบฐานข้อมูลด้านครอบครัวเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานพัฒนาสถาบันครอบครัว

๓. กลุ่มผู้เสพยาเสพติด

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการตีตรา การกีดกันและการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและการใช้ชีวิตในสังคม

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๑) การเข้าถึงกระบวนการและการได้รับการบำบัดฟื้นฟู

จากการสะท้อนสภาพปัญหาในระดับพื้นที่ ยังคงพบปัญหาการเข้าถึงกระบวนการและการได้รับการบำบัดฟื้นฟูของผู้เสียหายเพศติด ระบบการบำบัดฟื้นฟูยังคงเผชิญกับปัญหาข้อจำกัดงบประมาณและทรัพยากรในการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนา อาทิ ในปัจจุบันมีผู้ติดยาเสพติดที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดภายใต้ระบบการบังคับบำบัดเป็นจำนวนมากเกินกว่าระบบจะรองรับ ส่งผลให้การบำบัดฟื้นฟูไม่สามารถเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทำให้กลุ่มดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูอย่างเต็มประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของร่างกายและจิตใจ อาทิ กลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่ใช้ยาเสพติดมาเป็นเวลานาน จะเริ่มมีอาการทางจิตประสาทที่จำเป็นต้องมีสถานพยาบาลดูแล นอกจากนี้ ภายใต้ระบบสมัครใจ ผู้ที่ต้องการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูในโรงพยาบาลและศูนย์บำบัดส่วนใหญ่ยังคงมีค่าใช้จ่าย การขาดการเข้าถึงระบบบำบัดฟื้นฟูของผู้เสียหายเพศติดที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อปัญหาทางด้านสมอง การเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ข้อที่ ๒) การถูกตีตราและเลือกปฏิบัติ

ปัญหาด้านสังคมของผู้เสียหายเพศติดทั้งที่เป็นผู้ต้องขังและผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู มักเผชิญกับการถูกตีตราและการถูกปฏิเสธจากสังคม ทำให้ไม่ได้รับโอกาสในการกลับไปใช้ชีวิตเช่นคนปกติ และมักหวนกลับสู่สังคมเดิมๆ ซึ่งตนเองรู้สึกว่าการได้รับการยอมรับ และแม้กระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบภายในและภายนอกเรือนจำจะมีประสิทธิภาพเพียงใด แต่อุปสรรคสำคัญต่อความยั่งยืนของกระบวนการแก้ไขปัญหาคือ ผู้กระทำผิดซ้ำยังคงขึ้นกับปัจจัยด้านสังคม ผู้เสียหายเพศติด เมื่อพ้นจากเรือนจำส่วนหนึ่งกลับไปเสพซ้ำใหม่ด้วยเพราะหางานทำไม่ได้ หรือถูกให้ออกจากงานเมื่อถูกพบประวัติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แม้ว่าจะไม่ได้กลับไปเสพแล้วก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานผลักดันโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพเพิ่มทักษะให้กับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะฝีมือแรงงาน และการเตรียมความพร้อมทางด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพื่อเข้าสู่กระบวนการทำงาน เพื่อสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพสามารถพึ่งพาตนเองได้ และสังคมให้การยอมรับในศักยภาพการทำงาน

ตัวชี้วัด จำนวนผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพ เพิ่มทักษะให้กับกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น

๔. กลุ่มผู้เสียหาย และเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์ ประชาชนที่ตกเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญา ได้รับการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียม เป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อในคดีอาญาได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างสะดวก ทัวถึง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๑) รัฐควรส่งเสริมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามหลักปรัชญากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ควรมีการสร้างความเข้าใจและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้เสียหายและผู้กระทำผิดและลดปริมาณคดีที่จะขึ้นศาลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หลักการผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (victim - centered approach) ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ตัวชี้วัด มีโครงการส่งเสริมกระบวนการไกล่เกลี่ยและการเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักปรัชญากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

๕. กลุ่มความหลากหลายทางเพศ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อที่ ๒) รัฐควรส่งเสริมเจตคติของคนในสังคมให้ยอมรับการมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพและการปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างเท่าเทียม อาทิ การบรรจุในเนื้อหาการเรียนการสอนให้เนื้อหาที่เหมาะสมรวมถึงส่งเสริมความรู้ความเข้าใจบุคลากรครูตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพื่อให้ครอบคลุมความตระหนักรู้ถึงความหลากหลายทางเพศเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศว่ามิใช่ความผิดปกติหรือเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ การอธิบายถึงความรักในเพศเดียวกัน การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องว่าความรักในเพศเดียวกันนั้นเป็นเรื่องที่ปกติ

ตัวชี้วัด ๒.๑ มีการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนส่งเสริมเจตคติของคนในสังคมให้ยอมรับการมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพและการปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างเท่าเทียม การไม่แบ่งแยกเพศเพียงชายหญิง (stereo type)

ตัวชี้วัด ๒.๒ มีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศที่มุ่งคุ้มครองทุกเพศที่ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ใช่แค่เฉพาะกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

ตัวชี้วัด ๒.๓ จำนวนบุคลากรสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้น

๖. กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้มีมาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหากลุ่มบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์ตามหลักสิทธิมนุษยชน

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๕) ปัญหาการเข้าถึงการศึกษา

ปัญหาการเข้าถึงการศึกษาของเด็กและเยาวชนของกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนเกี่ยวข้องกับปัจจัยปัญหาข้อจำกัดด้านทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากรของรัฐเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกันขึ้นอยู่กับนโยบายและผู้บริหารของโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น ทำให้การศึกษายังคงได้รับการสนับสนุนจากการดำเนินการขององค์กรระหว่างประเทศและองค์กรอิสระเป็นหลัก

๗. กลุ่มคนพิการ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาค และเคารพศักดิ์ศรี

ข้อท้าทาย

ข้อที่ ๔) กลุ่มเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ปัญหาการสร้างเสริมสุขภาวะในเด็กที่มีความต้องการพิเศษถูกละเลย อันเนื่องมาจากความบกพร่องที่มีอยู่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยเรียนที่สามารถเข้าเรียนรวมได้ ประกอบด้วย ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ๒) เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ๓) เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

และอารมณ์ และ ๔) เด็กออทิสติก ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบมากในสถานศึกษาและชุมชนทั่วไป ทั้งนี้ กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นกลุ่มอาการที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้และปรากฏอาการตลอดชั่วชีวิต การวินิจฉัยได้ตั้งแต่ผู้ป่วยอายุน้อย จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก และผู้ป่วยกลุ่มนี้จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือไปจนตลอดช่วงชีวิตตามวัยและความสามารถทางสังคมและการสื่อสาร

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนสิทธิมนุษยชนด้านกระบวนการยุติธรรม
ข้อท้าทาย   ๑. ประชาชนไม่มีความรู้ทางกฎหมาย สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดการกระทำความผิดหรือมีการละเมิดสิทธิโดยไม่ได้เจตนา เช่น การตัดไม้หวงห้าม การบุกรุกที่สาธารณะ เป็นต้น ประกอบกับการไม่ทราบขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ สิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยาน สิทธิที่จะได้รับที่ปรึกษาทางกฎหมายและการขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านกระบวนการยุติธรรม
ข้อเสนอแนะ   ๑. รัฐควรส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้สิทธิในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ขั้นการสอบสวน การฟ้องร้อง การดำเนินคดีการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกันตัว สิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย สิทธิของจำเลยบริสุทธิ์ สิทธิของผู้ต้องขังและสิทธิของผู้พ้นโทษ สิทธิในการเข้าถึงกองทุนยุติธรรม เป็นต้น ผ่านการจัดทำสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เข้าถึงสื่อได้อย่างแท้จริงในรูปแบบต่าง ๆ และควรมีการประสานงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานฝ่ายปกครองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เน้นการประสานงานกับองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และอาสาสมัครที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
ตัวชี้วัด   มีช่องทางเพิ่มขึ้นในการให้ความรู้แก่ประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม
เป้าหมายการดำเนินงานของกรมพินิจฯ   มีช่องทางให้ความรู้แก่ประชาชนด้านกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
โครงการ :โครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน กิจกรรม ๑. การจัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และแจ้งเวียนแนวทางการดำเนินงานฯ ไปยังหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สถานพินิจฯ จำนวน ๗๗ แห่ง) ๒. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดกลไกการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิด ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	๑. นักเรียน นักศึกษา ๒. สถานศึกษา	๑. สถานศึกษาที่ดำเนินการด้านการป้องกันปัญหาพฤติกรรมฯ จำนวนไม่น้อยกว่า ๔๖๒ สถานศึกษา (สถานพินิจฯ ๑ แห่ง ดำเนินการร่วมกับสถานศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สถานศึกษา) ๒. สถานพินิจทั้ง ๗๗ จังหวัด มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานพินิจฯ ในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา	๑. สถานศึกษาเกิดกลไกในการดำเนินงานในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ด้วยตนเองโดยมีสถานพินิจฯ และเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ๒. เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะในการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดเพิ่มขึ้น	กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงานป้องกันฯ)

แผนสิทธิมนุษยชนด้านกระบวนการยุติธรรม

ข้อท้าทาย

๒. การทรมาน การปฏิบัติและการลงโทษอย่างไ้มนุษยธรรม

จากรายงานผลประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๔ ระบุว่า กสม. ยังคงได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกล่าวอ้างว่า มีการกระทำการทรมานโดยเจ้าหน้าที่รัฐเป็นระยะ ซึ่งบางกรณี กสม. ตรวจสอบแล้วพบว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงเห็นว่าการอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทรมานและการกระทำที่บุคคลสูญหายแก่เจ้าหน้าที่อาจยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจว่าการกระทำทรมานเป็นสิ่งต้องห้ามไม่ว่าจะสถานการณ์ใด รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่มีการขยายเวลาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษดังกล่าว อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เช่น กระบวนการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี และจับกุมผู้ต้องหา

เป้าหมายการดำเนินงานของกรมพินิจฯ

- บุคลากรกรมพินิจฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันหรือการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อเด็ก เยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
โครงการ โครงการกำหนดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานประจำปี พ.ศ.๒๕๖๗ กิจกรรม ๑. รวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุน	๑. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและบริหารจัดการอัตรากำลังในสายงานอภิบาลและการพินิจ ๒. ผู้ปฏิบัติงานทุกตำแหน่งในสาย	รายการความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของตำแหน่งที่ปฏิบัติงานใกล้เคียงกับเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้	กรมพินิจฯ สามารถกำหนดกรอบคุณสมบัติและแนวทางการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน ให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้	กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กลุ่มยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลและอัตรากำลัง)

การขับเคลื่อนภารกิจของกรมพินิจฯ ให้เป็นไปตามแผนงานได้อย่างสอดคล้อง ต่อมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชน ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมด้วย ๒. กำหนดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานไปตามทิศทาง และเป้าหมายที่องค์กรคาดหวัง ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	งานอภิบาลและการ พินิจที่ เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ในการ ปฏิบัติราชการตาม ตำแหน่งไม่ควรน้อยกว่า ๓ ปี			
โครงการ โครงการวิเคราะห์สมรรถนะเพื่อหาความ จำเป็นในการเติมเต็มให้เป็นไปตามที่องค์กร คาดหวัง (Competency Gap Analysis) กิจกรรม ๑. นำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็น มาประเมินกับบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในปัจจุบันเพื่อหาช่องว่างที่จำเป็นต้องได้รับการ พัฒนาเพื่อให้มีสมรรถนะเป็นไปตามที่ องค์กรคาดหวัง	๑. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การกำกับดูแลและ บริหารจัดการ อัตรากำลังในสาย งานอภิบาลและการ พินิจ ๒. ผู้ปฏิบัติงาน ทุกตำแหน่งในสาย งานอภิบาลและการ พินิจที่ เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ในการ	แบบประเมินสมรรถนะตามหน้าที่ งาน (Functional Competency Gap Assessment) ของตำแหน่ง ซึ่งปฏิบัติงานใกล้ชิดกับเด็กและ เยาวชน ที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับ หลักวิชาการ	กรมพินิจฯ สามารถใช้ประโยชน์ จากระบบสมรรถนะ ได้อย่าง มีมาตรฐานและสอดคล้องกับ หลักวิชาการ ในตำแหน่งที่ ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับเด็กและ เยาวชน	กองบริหารทรัพยากร บุคคล (กลุ่มยุทธศาสตร์ การบริหารทรัพยากร บุคคลและอัตรากำลัง)

๒. สรุปผลการวิเคราะห์หาช่องว่างในการพัฒนาเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมพินิจฯ คาดหวัง ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (วันที่ ๑๓ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗)	ปฏิบัติราชการตามตำแหน่งไม่ควรน้อยกว่า ๓ ปี			
โครงการ โครงการพัฒนาระบบการควบคุมและมาตรการความมั่นคงปลอดภัย ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	เด็ก เยาวชนและบุคลากรในสถานที่ควบคุม	บุคลากรในสถานที่ควบคุมมีทักษะความรู้ด้านการควบคุมดูแลและมีการป้องกันการป้องกันเพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมมีความมั่นคงปลอดภัย	เด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านความมั่นคงปลอดภัยและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน	กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงานมาตรการความมั่นคงปลอดภัย)
โครงการ โครงการอบรมหลักสูตร ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รุ่นที่ ๑๗ (รูปแบบออนไลน์) กิจกรรม ความรู้เฉพาะ “สิทธิมนุษยชนในการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม” (ในรูปแบบบรรยาย) โดย นายธีรยุทธ แก้วสิงห์	บุคลากรบรรจุใหม่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	บุคลากรบรรจุใหม่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	ทราบถึงกลไกและกระบวนการหรือขั้นตอนที่รัฐใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติและจัดการข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นของคนในสังคมเพื่อสร้างให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม และรวมถึงการคุ้มครองส่งเสริมสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง	สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพิทักษ์สิทธิและ เสรีภาพกรรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ระยะเวลา ปีงบประมาณ ๒๕๖๗				

แผนสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา	
ข้อท้าทาย ๑. การเข้าถึงการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในช่วงโรคระบาดและการศึกษาที่มีคุณภาพ การขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนแบบออนไลน์และการเข้าไม่ถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้เรียน ซึ่งไม่มีอุปกรณ์ส่วนตัวหรือสามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพดีที่บ้าน ซึ่งโดยมากมักเป็นผู้เรียนจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ ทั้งจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนอยู่แล้ว หรือประสบปัญหาความยากจนแบบเฉียบพลันภายหลังได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปสู่ระบบออนไลน์ของสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นมาตรการในช่วงเวลาฉุกเฉินทุกที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนยังไม่มี ความคุ้นเคยเท่าที่ควร ส่งผลให้การเรียนการสอนในระบบออนไลน์ที่เกิดขึ้นมีคุณภาพด้อยกว่า การเรียนการสอนในระบบปกติเป็นอย่างมาก	
ข้อเสนอแนะ ๑.รัฐควรเร่งจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ และพัฒนาระบบเครือข่ายสัญญาณที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค ที่ผู้เรียนจากทุกพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถเข้าถึงได้ โดยควรถือเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นสำหรับการทดแทนการเรียนการสอนในระบบปกติซึ่งไม่สามารถกระทำได้ในหลายพื้นที่ที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างรุนแรง อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ผู้สอน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่การศึกษาแบบออนไลน์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เป็นของระบบการศึกษาในอนาคต	
ตัวชี้วัด • สัดส่วนของนักเรียนและนักศึกษาที่เข้าถึงอุปกรณ์และสัญญาณระบบเครือข่ายที่จำเป็นและมีคุณภาพในการเรียนการสอนในระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น • สัดส่วนของบุคลากรที่ได้รับอุปกรณ์และการเข้าถึงสัญญาณระบบเครือข่ายที่จำเป็นและมีคุณภาพในการเรียนการสอนในระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น	

เป้าหมายการดำเนินงานของกรมพินิจฯ				
มีการจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์สำหรับเด็กและเยาวชน ที่มีคุณภาพในสถานที่ควบคุม				
รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
กิจกรรม การจัดการศึกษาและฝึกอาชีพให้แก่เด็กและเยาวชน ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	เด็กและเยาวชนในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	เด็กและเยาวชนเข้าถึง และได้รับการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพทุกราย	เด็กและเยาวชนมีความรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและสามารถประกอบอาชีพที่สุจริตภายหลังปล่อยได้	กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงานการศึกษาและฝึกวิชาชีพ)

แผนสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา
ข้อเสนอแนะ ๒) ปรับปรุงมาตรการของรัฐในด้านต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้โดยประชาชนทุกกลุ่ม ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบความช่วยเหลือเป็นการเฉพาะสำหรับ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่มีแนวโน้มว่าจะถูกละเลย และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่พัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่กลุ่มผู้เปราะบางในการดำรงชีวิตใน สภาพสังคมปัจจุบัน และอนาคต
ตัวชี้วัด   - สัดส่วนผู้เข้าถึงต่อผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ในแต่ละมาตรการของรัฐสูงขึ้น   - จำนวนประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เข้าถึงมาตรการของรัฐสูงขึ้น

เป้าหมายการดำเนินงานของกรมพินิจฯ				
เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา การพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็น				
รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
โครงการ โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ เด็กและเยาวชน กิจกรรม ๑. สรรหาเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาทักษะ อาชีพและการศึกษา ๒. โครงการอบรมการส่งเสริมพัฒนา ผลิตภัณฑ์ฝีมือเด็กและเยาวชน ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	เจ้าหน้าที่ บุคลากร เด็ก และ เยาวชน ของหน่วยงานในสังกัด กรมพินิจและคุ้มครอง เด็ก และ เยาวชน ที่มีเด็กและเยาวชนใน การควบคุม สถาน ประกอบการ และ สถานศึกษาเครือข่าย	เด็กและเยาวชนได้รับการอบรม พัฒนาอาชีพ และส่งเสริมผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบ อาชีพและการศึกษาในอนาคต	เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสามารถนำไปต่อยอด การประกอบอาชีพในอนาคต	ศูนย์สร้างโอกาสและบริการ ด้านอาชีพเด็กและเยาวชน

แผนสิทธิมนุษยชนด้านการเมืองการปกครอง

ข้อท้าทาย

๓. การทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการบริหารราชการถือเป็นประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางโครงสร้างทางอำนาจอันเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับสิทธิในการมีส่วนร่วมด้านการเมืองการปกครองของประชาชน แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดฐานการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ยังคงมีปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมือง ปัญหาการปกปิดไม่แสดงทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด

เป้าหมายการดำเนินงานของกรมพินิจฯ

- มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงาน

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
โครงการ โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรให้มีคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรม ๑. ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ๒. ส่งเสริมการดำเนินการของหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมายการประเมินตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	บุคลากรในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	บุคลากรในหน่วยงานได้รับความรู้ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน ๔๐๐ คน	บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมและสามารถนำไปใช้ส่งเสริมการปฏิบัติงาน เพื่อลดโอกาสหรือความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ	กลุ่มงานจริยธรรม

แผนสิทธิมนุษยชนกลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ						
เด็กและสตรี	ผู้เสพยาเสพติด	ผู้เสียหายและเหยื่อ ในกระบวนการ ยุติธรรม	ผู้ป่วยเอดส์ผู้ที่อยู่ ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช	ความหลากหลาย ทางเพศ	บุคคลมีปัญหาด้าน ทางทะเบียน / กลุ่มชาติพันธุ์	คนพิการ
ข้อท้าทาย - สิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ - ความรุนแรงในเด็กและสตรี - การเข้าถึงกระบวนการและการได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู - การถูกตีตราและเลือกปฏิบัติ - ปัญหาการเข้าถึงการศึกษา - กลุ่มเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ						
ข้อเสนอแนะ - รัฐควรส่งเสริมให้มีการนำหลักการมาตรฐานสากลไปใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง - รัฐควรส่งเสริมมาตรการทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้แก้ไขปัญหาคriminalผู้ต้องขังล้นเรือนจำ - รัฐควรส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการฝึกอาชีพภายในเรือนจำที่สอดคล้องกับความต้องการ ตลาดแรงงาน ตลอดจนความสนใจและความต้องการรายบุคคล - รัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานผลักดันโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด - รัฐควรส่งเสริมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท - รัฐควรส่งเสริมเจตคติของคนในสังคมให้ยอมรับการมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพและการปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างเท่าเทียม						

ตัวชี้วัดแผนสิทธิมนุษยชน ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๑. จำนวนโครงการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการฝึกอาชีพภายในเรือนจำที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน ตลอดจนความสนใจและความต้องการรายบุคคลเพิ่มขึ้น
๒. จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกอาชีพภายในเรือนจำสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานตลอดจนความสนใจและความต้องการรายบุคคล
๓. ผู้พ้นโทษที่มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ และไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกเพิ่มขึ้น และไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกเพิ่มขึ้น
๔. มีมาตรการ/กลไก ในการดูแลผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับหลักการสิทธิเสรีภาพสิทธิมนุษยชน
๕. มีมาตรการทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้แก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำเพิ่มขึ้น
๖. ปริมาณคดีที่มีการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพิ่มขึ้น
๗. มีโครงการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
๘. จำนวนผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพ เพิ่มทักษะให้กับกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น
๙. มีโครงการ/กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้เสี่ยง ผู้เสพ และผู้ติดยาเสพติด
๑๐. มีโครงการส่งเสริมกระบวนการไกล่เกลี่ยและการเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักปรัชญากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
๑๑. มีการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนส่งเสริมเจตคติของคนในสังคมให้ยอมรับการมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพและการปฏิบัติต่อเพศสภาพอย่างเท่าเทียม การไม่แบ่งแยกเพศเพียงชายหญิง (stereotype)
๑๒. มีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศที่มุ่งคุ้มครองทุกเพศที่ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ใช่แค่เฉพาะกลุ่มหลากหลายทางเพศ
๑๓. จำนวนบุคลากรสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้น

เป้าหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. เด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมได้รับการดูแลที่สอดคล้องกับหลักการสิทธิเสรีภาพมนุษยชน
๒. เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้านยาเสพติดที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐาน
๓. เด็กและเยาวชนได้รับการจัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ
๔. เด็กและเยาวชนได้รับการสร้างเสริมสุขภาวะอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ
๕. ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศที่มุ่งคุ้มครองทุกเพศที่ถูกเลือกปฏิบัติ
๖. มีแนวทางการปฏิบัติต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ

๗. ส่งเสริมกระบวนการใกล้เคียงและการเข้าถึงกระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทตามหลักปรัชญากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
๘. เพิ่มประสิทธิภาพมาตรฐานทางเลือกแทนการควบคุมตัวหรือการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น
๙. สร้างการตระหนักรู้ของประชาชนถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
โครงการ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องด้วยระบบหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning)	บุคลากรในสังกัดกรม พินิจฯ ที่ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการใช้ มาตรการพิเศษฯ	หลักสูตรพัฒนาความรู้และ ทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการ พิเศษฯ สำหรับใช้ในระบบ อิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) ๑ หลักสูตร	ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ มาตรการพิเศษฯ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการ จัดประชุมมาตรการพิเศษฯ ให้ได้บรรลุตามเป้าหมาย	สถาบันวิจัยและพัฒนา
ระยะเวลา ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึง มิถุนายน ๒๕๖๗				
โครงการ โครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการ ป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชน	๑. นักเรียน นักศึกษา ๒. สถานศึกษา	๑. สถานศึกษาที่ดำเนินการ ด้านการป้องกันปัญหา พฤติกรรมฯ จำนวนไม่น้อย กว่า ๔๖๒ สถานศึกษา (สถาน พินิจฯ ๑ แห่ง ดำเนินการ ร่วมกับสถานศึกษาไม่น้อย กว่า ๖ สถานศึกษา)	๑. สถานศึกษาเกิดกลไกในการ ดำเนินงานในการป้องกันปัญหา พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ได้ด้วยตนเองโดยมีสถานพินิจฯ และเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินการ	กองพัฒนาระบบงาน ยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงาน ป้องกันฯ)
กิจกรรม				

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
๑. การจัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และแจ้งเวียนแนวทางการดำเนินงานฯ ไปยังหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สถานพินิจฯ จำนวน ๗๗ แห่ง) ๒. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดกลไกการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิด ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗		๒. สถานพินิจทั้ง ๗๗ จังหวัด มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานพินิจฯ ในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา	๒. เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะในการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดเพิ่มขึ้น	
กิจกรรม ครอบครัวเข้มแข็ง (Strengthening Family) ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	เด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ถูกควบคุมตัวในสถานควบคุม	เด็ก เยาวชนและครอบครัวในสถานควบคุม ได้รับกิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งครอบครัว ๘๒ ครอบครัว	๑. เด็ก เยาวชน และครอบครัว มีสัมพันธภาพที่ดี	กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์)

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
			๒. เด็กและเยาวชนดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวได้อย่างมีความสุข	
กิจกรรม การจัดการศึกษาและฝึกอาชีพให้แก่เด็กและเยาวชน ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	เด็ก และ เยาวชน ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	เด็กและเยาวชนเข้าถึง และได้รับการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพทุกราย	เด็กและเยาวชนมีความรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและสามารถประกอบอาชีพที่สุจริตภายหลังปล่อยได้	กองพัฒนาระบบงาน ยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงาน การศึกษาและฝึกวิชาชีพ)
โครงการ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย กิจกรรม กิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานประกอบการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่ง ๒. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทุกแห่ง ๓. สถานประกอบการ ๔. เด็กและเยาวชน และครอบครัว	๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจัดกิจกรรมเปิดบ้านสู่เส้นทางอาชีพเพื่อเด็กและเยาวชน (DJOP MINI OPEN HOUSE) และมีสถานพินิจฯ ในเขตท้องที่เข้าร่วมกิจกรรมเปิดบ้านสู่เส้นทางอาชีพเพื่อเด็กและเยาวชน (DJOP MINI OPEN HOUSE) ครบทุกแห่ง	๑. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีเครือข่ายสถานประกอบการที่ได้รับการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับเด็กและเยาวชนในการฝึกปฏิบัติงาน และการประกอบอาชีพ ๒. เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ และทักษะ ที่ได้จากการฝึกวิชาชีพ ไปใช้ในการประกอบอาชีพภายหลังปล่อยได้	กองพัฒนาระบบงาน ยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มพัฒนาระบบงาน ยุติธรรมเด็กและเยาวชน)

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
		๒. จำนวนเครือข่ายสถานประกอบการต้นแบบในการดำเนินการด้านการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานประกอบการร่วมกับสถานประกอบการที่รับเด็กและเยาวชนฝึกปฏิบัติงานที่ได้รับคัดเลือกในกิจกรรมเปิดบ้านสู่เส้นทางอาชีพเพื่อเด็กและเยาวชน (DJOP MINI OPEN HOUSE) จ ำ น ว น ๔๓ แห่ง ๔. มีหลักสูตรอาชีพบนพื้นฐานทรัพยากรชุมชน (Area based Vocational Training) ที่เปิดฝึกอาชีพในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามแนวทางแนวทางการดำเนินงาน	๓. ครอบครัวและสถานประกอบการสามารถดูแลและสนับสนุนการประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. สถานประกอบการมีความตระหนัก ยอมรับและเห็นคุณค่าของเด็กและเยาวชนในการให้โอกาสออกไปฝึกปฏิบัติงานหรือการประกอบอาชีพ	

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
		โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย : กิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานประกอบการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๕๖ หลักสูตร		
โครงการ โครงการพัฒนาทักษะผู้ปฏิบัติงานในการดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศในสถานที่ควบคุม ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับการส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ	กองพัฒนาระบบงาน ยุติธรรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มส่งเสริมความมั่นคงและคุ้มครองชนต่างวัฒนธรรม)

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม		ผู้รับผิดชอบ
		ผลผลิต	ผลลัพธ์	
โครงการ โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	เด็กและเยาวชนใน ความดูแลของกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและ เยาวชน	จำนวนเด็กและเยาวชนที่เป็น สมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานที่ ควบคุม	เด็กและเยาวชนในสถานที่ ควบคุมมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีทักษะที่สามารถจัดการกับ ปัญหายาเสพติด ตระหนักและ เห็นคุณค่าในตนเอง ใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์ โดยเข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ ด้ายการฝึกทักษะ ด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ	กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็ก และเยาวชน
โครงการ โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด กิจกรรม การบำบัดรักษาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	เด็กและเยาวชนใน ความดูแลของกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและ เยาวชน	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูก ควบคุมตัวได้รับการบำบัด แก้ไขฟื้นฟู ด้านยาเสพติดตาม โปรแกรมของกรมพินิจฯ	เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจ และตระหนักรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของตนให้สามารถดำรงชีวิตได้ อย่างปกติสุข และมีภูมิ ด้านทางด้านยาเสพติดมากขึ้น	กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็ก และเยาวชน

บทที่ ๓
การปฏิบัติและการติดตามผล

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เกิดการขับเคลื่อนและนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๑. ผู้บริหารของหน่วยงาน ถ่ายทอดแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปสู่การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. มีการกำกับ เร่งรัด ติดตาม รายงาน และประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการติดตามผลการดำเนินงานในรายปี

บรรณานุกรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (๒๕๖๖). **แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)**.

Amnesty International. (๒๐๒๓). **รายงานประจำปี ๒๕๖๕/๖๖ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก**.

Human Rights Watch (HRW). (๒๐๒๒). **World Report ๒๐๒๓**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.hrw.org/world-report/๒๐๒๓/country-chapters/thailand>)

OHCHR. (๒๐๐๒). **Handbook on National Human Rights Plans of Action**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training๑๐en.pdf>)

Thailand Institute of Justice. (๒๐๑๘). **ข้อกำหนดกรุงเทพ**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.tijbangkokrules.org/th/about-bangkok-rules>)

The UN Convention on the Rights of the Child. (๑๙๘๙). **The UN Convention on the Rights of the Child**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>)

UNICEF. (๒๐๑๑). **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กคืออะไร**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/what-is-crc>)

United Nations. (๑๙๙๐). **United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (The Riyadh Guidelines)**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/united-nations-guidelines-prevention-juvenile-delinquency-riyadh>)

UNODC. (๑๙๙๐). **United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty**. (เข้าถึงได้จาก <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/united-nations-rules-protection-juveniles-deprived-their-liberty>)

